

JAARVERSLAG 2021

MUSEUM **de** VOOR **de**

- 1 Voorwoord
- 2 Bericht van de Raad van Toezicht
- 3 Bezoekers en publieksactiviteiten
- 4 Tentoonstellingen & Presentaties
- 5 Educatie
- 6 Collectie
- 7 Marketing & Communicatie
- 8 Samenwerkingspartners | Fondsen | Sponsors
- 9 Bedrijfsvoering
- 10 Financiën

1 Voorwoord

Musea mogen sinds 5 juni 2021 weer open voor publiek, zo lees ik in het halfjaarverslag 2021. De zin typeert de dynamiek van Museum De Voorde en zovele collega-musea over geheel 2021.

Na invoering van de eerste Coronaprotocollen in 2020 volgt een derde verplichte periode van sluiting van alle musea in Nederland vanaf 15 december 2020 vanwege de wereldwijde COVID-19 pandemie.

De pandemie treft ook het personeel en de vrijwilligers bij Museum De Voorde. We blijven niet gespaard en over 2021 worden maandelijks mensen ziek of moeten in quarantaine. Enkele vrijwilligers hebben geen keus en moeten zich langdurig richten op een rol als mantelzorger of hebben een lange herstelperiode na door het Coronavirus te zijn overmand. De personele uitval, wegens ziekte en quarantaine van geïnfecteerde gezinsleden bereikt een recordhoogte van meer dan 40% over 2021. Het aantal vrijwilligers dat stopt is hoog met als resultaat dat hun aantal daalt in het eerste half jaar van 35 naar 12.

Met 24 diensten per week is het niet langer mogelijk om het rooster voor de front office en ontvangst van het publiek wekelijks te bemensen met vrijwilligers. Sinds de opening van het museum op 4 juli 2021 wordt het museum gedwongen medewerkers in te roosteren voor de balie diensten. Deze situatie zal zich slechts geleidelijk oplossen over de maanden en blijft een medewerker vele werkuren kosten in het wekelijks omboeken van de bezetting om continue ziekte uitval op te vangen.

Naast dat het aantal vrijwilligers drastisch daalt, heeft het museum te maken met langdurige ziekte onder medewerkers en wordt er in 2021 afscheid genomen van vijf medewerkers. Met in totaal 4,25 fte in 2021 is dit een enorme aderlating, zeker gezien het vertrek van de educatief medewerker en het zwangerschapsverlof van de directeur vanaf augustus 2021. Net nu het museum weer geopend is voor het publiek. Het is bijzonder te noemen dat dankzij de loyaliteit van alle medewerkers en vrijwilligers het museum geen dag heeft hoeven sluiten vanwege het gebrek aan front-office staf. Dat deze situatie een enorme wissel heeft getrokken op de dagelijkse werkzaamheden van het personeel en de uitvoering van ons programma moge duidelijk zijn.

Op 19 december 2021 sluit het museum voor de vierde keer de deuren voor het publiek vanwege de COVID-19 pandemie. Het museum zou niet meer open gaan in 2021 en heeft een volle agenda met activiteiten voor de Kerstvakantie moeten afblazen.

Het museum was in 2021 in totaal 144 dagen open voor het publiek, slechts 46% van een normaal jaar. Het museum opende op 4 juli de tentoonstelling 'Spierballen, Stiletto's en Superhelden', een maand nadat musea in Nederland weer open mochten. De opbouw van de nieuwe tentoonstelling was onbedoeld erg ongelukkig gepland in de maand juni, net nu de musea alweer open konden. Door de verplichte sluitingen heeft Museum De Voorde over 2021 nauwelijks bezoekers kunnen ontvangen. Ook het opnieuw open gaan net voor de zomervakantie is voor een museum niet ideaal. Het zomerse weer én de pandemie zorgden er nu voor dat families en kinderen massaal buitenactiviteiten opzochten. Ook de geplande schoolbezoeken moesten voor het merendeel worden geannuleerd. Het omboeken nam veel tijd in beslag en leidde slechts enkele malen tot daadwerkelijke deelname door een schoolgroep.

Toch zijn er ook lichtpuntjes te noemen. Online is het publieksbereik van Museum De Voorde sterk gegroeid. De bekendheid van het museum wordt langzaam beter en met de lokale pers is er goed contact sinds het museum op 4 juli weer open is. Het museumteam werkt onverminderd hard door om de tentoonstellingen en het Project Stoer over het voetlicht te krijgen. Onder andere door het proactief uitnodigen van lokale partijen, verenigingen en stakeholders met het aanbod een rondleiding te verzorgen.

Met het aantrekken van een ervaren interim-directeur en een senior medewerker Educatie weet het museum langzaam het tij te keren. Een vrijwilligerscampagne, trainingen klantvriendelijkheid en een vrijwilligers tevredenheidsonderzoek zorgen voor meer professionaliteit en terugkerend vertrouwen onder de vrijwilligers. Gezamenlijk wordt gewerkt aan het Jaarwerkplan voor 2022, aan synergie en meer afstemming en interne samenwerking. De marketingcommunicatie wordt aangescherpt en krijgt meer focus op de doelgroep, tegelijkertijd wordt het museum beter en meer ingebed in de landelijke museale communicatiekanalen naar een algemeen museumpubliek.

Op basis van evaluatiegesprekken worden de missie en visie van het museum aangescherpt en meer concreet uitgewerkt naar nieuwe publieksgroepen. Ook wordt gestart met het inclusief maken van de organisatie door inzicht te geven in onze eigen percepties en aannames en de beperkingen die dit heeft op onze visie naar buiten. De eenheid onder en focus bij de medewerkers is eind 2021 weer optimaal en de samenwerking zorgt voor een operationeel gezond museum. Het museum weet, dankzij eigen besparingen, bijdragen uit private fondsen en een summiere corona noodsteun ook 2021 met zwarte cijfers en financieel gezond af te sluiten. Het is een extreem moeilijk jaar geweest voor het museumteam maar we staan in de startblokken om in 2022 een gezond en goed jaar te draaien.

Tot ziens in Museum De Voorde!

Hans van de Bunte
Directeur-bestuurder a.i.
Mei 2022

2 Bericht van de Raad van Toezicht

Het jaar 2021 startte voor Museum De Voorde zoals 2020 eindigde. Het museum was gesloten voor publiek vanwege de COVID-19 pandemie en landelijke regelgeving. Met veel creativiteit en een gezonde dosis flexibiliteit van medewerkers en schooldocenten werden er in januari toch nog enkele historische stadswandelingen gegeven aan een paar schoolklassen. Ook steeg het bezoek aan de escaperoom die het museum in allerlei online had laten bouwen en bezochten vooral jongeren de website van Museum De Voorde om tijdens de lockdown de game vanuit huis te spelen.

Ook tijdens de lockdown wist – helaas mondjesmaat – Museum De Voorde bij te dragen aan een toegankelijk culturaanbod passend bij een stad als Zoetermeer. Laagdrempelig en binnen de heersende Corona protocollen. Het uitgestelde Project Stoer met de tentoonstelling 'Spierballen, Stiletto's en Superhelden' werd – ondanks dat we niet wisten wanneer Nederland uit de lockdown zou komen – opnieuw ingepland. Met een bouwfase in juni is de opening van deze tentoonstelling op 4 juli. Het gehele project met drie tentoonstellingen zal nu doorlopen tot aan de zomer van 2022.

Museum De Voorde is er voor iedereen. Het museum richt zich op een breed, sociaal en cultureel divers publiek, zowel binnen als buiten Zoetermeer. Entree is gratis voor jeugd t/m 12 jaar; jongeren en Zoetermeesters met een Zoetermeer Pas betalen een gereduceerd tarief. Deelname aan veel van onze publieksactiviteiten is gratis, echter het museum dient via het genereren van meer eigen inkomsten ook financieel daadkrachtiger te worden. We werken met vrijwilligers die soms ook een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Hierin willen we inclusief opereren in onze sociaal maatschappelijke rol als culturele instelling en voor de inwoners van Zoetermeer.

De programmering van het museum biedt ontspanning, reflectie, inzicht, berusting en verrijking en draagt bij aan de identiteit van de stad en aan een gevoel van trots op de stad. Museum De Voorde vergroot het vrijetijdsaanbod van de stad. Zo levert het museum een positieve bijdrage aan sociale cohesie op het niveau van het individu, op dat van een groep en op een meer maatschappelijk niveau. Op individueel of persoonlijk niveau verwacht Museum De Voorde bij te dragen aan de ontwikkeling van zelfrespect, vertrouwen en creativiteit. Daarnaast wil het museum de mondigheid, solidariteit en creativiteit van inwoners bevorderen.

In 2021 realiseert Museum De Voorde twee tentoonstellingen: 'Spierballen, Stiletto's en Superhelden' en 'Stoere Verhalen'. Twee tentoonstellingen over onderwerpen waar iedereen zichzelf in herkent en een mening over heeft. Bezoekers en deelnemers voelen de neiging hun herinneringen en meningen te delen met elkaar en raken daardoor in gesprek met elkaar.

Door elkaars verhaal te kennen, begrijpen mensen beter wat iemand meeneemt vanuit zijn/haar eigen achtergrond, overtuiging of generatie.

Museum De Voorde meet het plezier van de bezoekers aan de hand van publieksonderzoeken, reacties in het gastenboek en reviews op sociale media. Ook kan het de interesse meten aan de hand van aanmeldingen voor nieuwsbrieven, herhaalbezoeken, deelname aan publieksactiviteiten en natuurlijk bezoekersaantallen.

2021 is geen verloren jaar gebleken. Het museum moest zich herpakken, evalueerde intern wat beter moest en beter kon. Het zocht in het tweede deel van 2021 actief de communicatie op met alle raadsfracties en stakeholders in de stad. Gaf veel rondleidingen en voerde intensief gesprekken over een gezonde financiële huishouding. Desondanks stelde de gemeente het besluit over de subsidie voor 2022 wederom uit. Uiteindelijk besloot het College het debat over de vorm en inhoud van de museale functie in Zoetermeer over de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 heen te tillen. Dit zorgde bij het museum in de laatste drie maanden van 2021 voor een onzekere situatie aangezien het museum geen subsidietoezegging had vanuit de gemeente Zoetermeer. Na actief overleg dat met name de interim-directeur voerde, kwam het verlossende woord uiteindelijk in de laatste raadsvergadering eind november. Een ruimte raadsmeerderheid stemde in met een verhoging van bijna € 200.000 (20%) op de bestaande exploitatiesubsidie voor 2022 aan Museum De Voorde.

**"2021
Een jaar waarin Museum
De Voorde zich wist te
herpakken"**

*Raad van Toezicht
Museum De Voorde*

3 Bezoekers & Publieksactiviteiten

Bij aanvang van iedere nieuwe tentoonstelling en publieksactiviteit start een mediacampagne met nieuwsberichten in regionale en landelijke kranten, op sociale media, onze website en nieuwsbrieven. Ook worden er flyers, folders en posters verspreid. Leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs bereiken we via leerkrachten door de verspreiding van educatieflyers en mailingen en het organiseren van netwerkbijeenkomsten. In totaal heeft het museum 3.813 bezoekers fysiek weten te bereiken in 2021, waarvan 1054 museumkaarthouders. Met één van de twee grote publieksactiviteiten gaat het museum letterlijk de wijken in op zoek naar burgers die hun verhalen met het museum willen delen.

Publieksactiviteiten

Voor 2021 stonden verschillende publieksactiviteiten voor diverse doelgroepen gepland. Helaas kon een groot aantal activiteiten niet doorgaan door Corona beperkingen.

Aantallen activiteiten

Publieksactiviteiten: 269

Zakelijk: 111

Wanneer	Wat	Deelnemers
Januari-mei	Online escaperoom 'Stoere helden tijdens corona'	35 (online)
Maart-december	Studio stoer, wekelijks filmpjes ophalen	Locaties: Stadshart Zoetermeer, Bibliotheek Oosterheem
31 mei	Slotmanifestatie 'Stoere helden tijdens corona': online uitreiking van de kunstwerken door burgemeester Bezuijen	Kunstenaars, stoere helden, pers
5 juli	Opening 'Spierballen, Stiletto's en Superhelden'	70
20 juli, 27 juli, 4, 11, 19 en 26 augustus	Rondleidingen 't Vonkje (i.s.m. InZet)	29
28 augustus 4 september	Rapclinics met Rapper HuizBaaz in het kader van Cultuurzomer079	6 5
19 augustus	Rondleiding BASI	10
10 september	Uitfestival 'Sneak peek rondleidingen'	179
1 oktober 6 oktober	'Kom erbij-rondleidingen' in de Week tegen Eenzaamheid	- -
5 december	Sinterklaas knutselactiviteit	-
Kerstvakantie	Stoere Tattoo workshop	Afgelast i.v.m. corona

Een aantal activiteiten uitgelicht

Cultuurzomer079: Rapclinics

In het kader van Cultuurzomer079 organiseerde Museum De Voorde samen met rapper HuizBaaz rapclinics voor kinderen. In twee uur tijd leerden ze over het ontstaan van rap, schreven ze een eigen tekst en leerden ze rappen. Onder leiding van professioneel breakdancer Simon Phoenix leerden ze ook nog breakdancen.

Rondleiding BASI

Op 19 augustus kwamen de deelnemers aan het Maatschappelijke Diensttijd Traject BASI (Becoming A Social Innovator) langs in Museum De Voorde voor een speciale rondleiding door conservator Marjonne Kube. De jongeren gingen met elkaar in gesprek over wat zij zelf stoer vinden en deden stoere activiteiten in de tentoonstelling zoals de 'Krijg-een-schok-of-niet-challenge' en liepen op stiletto-hakken op de catwalk.

Rondleidingen voor 't Vonkje

Samen met InZet (Piëzo) heeft Museum De Voorde rondleidingen georganiseerd voor ouderen die aangesloten zijn bij 't Vonkje. Ze werden uitgenodigd om onder begeleiding van een rondleider de tentoonstelling 'Spierballen, Stiletto's en Superhelden' te bekijken en met elkaar na te praten over stoer zijn onder het genot van een kopje koffie.

'Kom erbij-rondleidingen' in de Week tegen Eenzaamheid

Museum De Voorde is lid van de Community tegen Eenzaamheid. In de Week tegen Eenzaamheid (30 september – 7 oktober) organiseerde Museum De Voorde speciale 'Kom erbij rondleidingen', waarin de tentoonstelling met elkaar beleven centraal stond.

De Week tegen eenzaamheid heeft als doel:

- ◆ Bewustwording creëren bij de inwoners dat er veel eenzaamheid is.
- ◆ Dat iedereen een steentje bij kan dragen aan het oplossen ervan.
- ◆ Het helpen van mensen die zich eenzaam voelen door activiteiten te organiseren waar ze heel laagdrempelig aan deel kunnen nemen.

Bij dit laatste doel sloot Museum De Voorde aan met de 'Kom erbij rondleidingen'. De deelnemers werden gestimuleerd om met elkaar onder begeleiding van een rondleider te onderzoeken wat stoer zijn vandaag de dag betekent. Helaas waren er door de coronabeperkingen geen aanmeldingen.

Uitfestival: culturele wandeling

Tijdens het Uitfestival hadden zes culturele instellingen (CKC&partners, Franx, Nationaal Videogame Museum, Stadstheater, Bibliotheek Forum en Museum De Voorde) zich verenigd om een culturele wandeling te organiseren van ca. 5 km. Deelnemers konden hun eigen startlocatie bepalen en kwamen onderweg verschillende kunstvormen tegen in de stad. In het museum werden ze uitgenodigd voor korte 'Sneak peek rondleidingen' door de tentoonstellingen. Om 22.00 uur werd de avond feestelijk afgesloten door Marchingband Blaas of Glory bij Cultuurpodium Boerderij.

Interne activiteiten

Wanneer	Wat
25 oktober	Vrijwilligersuitje: Panorama Mesdag, rondvaart door Delft en bezoek aan de Koninklijke Porceleynse Fles
1 november	Klantvriendelijkheidstraining voor balievrijwilligers i.s.m. Erfgoedhuis Zuid-Holland
7 november	Bijeenkomst Nationale Vrijwilligersdag: presentje voor de vrijwilligers, bespreking tevredenheidsonderzoek en presentatie van de tentoonstelling RESPECT!

Het museum werkt actief samen met Forum/Bibliotheek Zoetermeer, basisscholen en middelbare scholen in Zoetermeer, Stichting Piëzo, Stadstheater, CKC & Partners, Nationaal Videogame Museum, DigiTaalhuis, Taalketen, Vrije Academie, Reinwardt Academie, Cultureel Erfgoed Zuid-Holland, Rijksdienst Cultureel Erfgoed, Museumvereniging en Spaarnestad Photo. In 2021 zal het museum daarnaast o.a. gaan samenwerken met Buurtwerk Zoetermeer, Opvoedpoli Zoetermeer, Stichting School & Veiligheid, Stichting Horizon Jeugdzorg en Onderwijs en MBO Rijnland.

1

Cultureel Erfgoed

2

Fris op tafel

3

STOER!

4 Tentoonstellingen & Presentaties

Open depot: Collectie Populair Design (benedenverdieping, ingang Zuidwaarts) 19 april 2019 tot nu

Museum De Voorde beheert een unieke Collectie Populair Design met alledaagse gebruiksvoorwerpen die een impressie geven van het leven in Nederland. We zijn een van de weinige musea die dit erfgoed verzamelen. De alledaagse voorwerpen vertellen ons verhaal. Het verhaal van Nederland in ontwikkeling.

In het open depot van het museum staat een selectie uitgestald.

‘...en wie ben jij?’ (bovenverdieping) 19 april 2019 t/m 31 december 2021

In de tentoonstelling ‘...en wie ben jij?’ lieten we bezoekers op een vrolijke manier nadenken over hun identiteit. Dit deden we aan de hand van zeven paviljoens met thema’s als religie, politieke voorkeur, man-vrouwverhoudingen, klimaat, veiligheid, wonen en werken.

Bezoekers kwamen er bijvoorbeeld achter wat er voor hen nodig is om je ergens thuis te voelen. In een quiz ontdekten ze welke religieuze of spirituele uitspraak het beste bij hen paste. Ze werden uitgedaagd om de code te kraken in de escaperoom rondom het thema ‘online veiligheid’ en om met de bakfiets overal in Zoetermeer virtueel pakketjes te bezorgen. Bij elk paviljoen werd het thema in een lokale context geplaatst met (historische) weetjes en feitjes over Zoetermeer.

Herinrichting ‘... en wie ben jij?’

De presentatie werd door bezoekers vaak als donker en onoverzichtelijk ervaren. Daarom is er met tentoonstellingsvormgever Victor de Leeuw van De Leeuw Ontwerper(s) gewerkt aan de herindeling van de bovenverdieping. De wanden zijn in frisse lichte kleuren geschilderd en de paviljoentjes zijn logischer rond elkaar gegroepeerd met als hart het woonpaviljoen ‘Thuis sweet thuis’. Dat paviljoen was altijd verstopt in een hoek, waardoor het filmpje over de ontwikkeling van Zoetermeer een van onze best bewaarde geheimen bleef. Na de herindeling kon de bezoeker plaatsnemen op een zitbank en van het filmpje genieten of een boek lezen uit de bibliotheek met naslagwerken. Ook het paviljoen ‘Ga eens aan het werk!’ werd verhuisd en vormde een natuurlijke scheiding met de plek waar de pop-uptentoonstelling te zien was. In de bibliotheek werden, in aansluiting op het woonpaviljoen, vitrines geplaatst met collectieonderdelen, om de collectie meer zichtbaar te maken. Om plaats te maken voor de hedendaagse kunsttentoonstelling ‘RESPECT! Perspectieven in de hedendaagse kunst’ is de tentoonstelling ‘... en wie ben jij?’ eind december 2021 ontmanteld.

Nieuwe educatieruimte

Door de verhuizing van de entree naar de kant van het Stadhuisplein, was er geen speciale educatieruimte meer. Met de nieuwe indeling van '... en wie ben jij?' werd er ruimte gecreëerd voor een educatieruimte op de bovenverdieping, die met gordijnen afgesloten kan worden. De ruimte is geschikt om schoolklassen in te ontvangen, maar ook om te verhuren aan bijvoorbeeld de Vrije Academie.

Tentoonstelling 'Stoere Helden tijdens Corona' (beneden-verdieping) 20 september 2020 t/m 30 mei 2021

Met de tentoonstelling 'Stoere Helden tijdens corona' zette Museum De Voorde samen met Franx (toen nog Terra Art Projects) en Ateliers BaZille Zoetermeesters in het zonnetje die iets extra's voor anderen betekend hadden in coronatijd. Met een brede wervingsactie (via kranten, social media, culturele partners en door directe benadering) werden Zoetermeesters tussen 1 juni en 8 juli 2020 uitgenodigd om hun Stoere held te nomineren. Twaalf Stoere helden werden geselecteerd en gefotografeerd door fotograaf des Vaderlands Jan Dirk van der Burg. Zij werden via Franx en Ateliers BaZille gekoppeld aan twaalf Zoetermeerse kunstenaars, die speciaal voor 'hun' held een kunstwerk maakten. De kunstwerken, portretfoto's en de verhalen van de helden werden tot en met 30 mei 2021 in het museum getoond.

Slotmanifestatie

Het idee was om de tentoonstelling op 30 mei met een feestelijke slotmanifestatie af te sluiten. Door corona was dit helaas niet live mogelijk. Het werd een online afsluiting, waarbij burgemeester Michel Bezuijen, directeur Sabine Huls en conservator Marjonne Kube vanuit het museum de kunstwerken 'virtueel' uitreikten aan de Stoere helden in online aanwezigheid van de kunstenaars. Burgemeester Bezuijen sprak over de verbindende kracht van kunst en cultuur, waarvan 'Stoere helden tijdens corona' een mooi voorbeeld is.

Pop-up tentoonstelling Fris op tafel (bovenverdieping) 11 december 2020 - 30 mei 2021

De tentoonstelling 'Fris op tafel' werd geopend tijdens de lockdown in december 2020. Helaas hebben weinig mensen de tentoonstelling gezien. Wel heeft het museum de familie van de verzamelaar van het aardewerk kunnen ontvangen en de kleindochter van de oprichter van de aardewerkfabriek Fris, welke in Edam na de Tweede Wereldoorlog zeer succesvol bleek. Het Edams Museum volgt ons voorbeeld en presenteert van oktober 2021 t/m maart 2022 de tentoonstelling 'Fris Springlevend: 75 jaar Fris Edam'. De tentoonstelling werd afgebroken in de week na 30 mei om plaats te maken voor de tentoonstelling 'STOER: De Verhalen'.

Fris op tafel

In de jaren 50 en 60 was Fris uit Edam een begrip. Op menig lijstje voor de uitzet stond Fris bovenaan. Vrouwen wilden Fris op tafel. De producten van de aardewerkfabriek vielen op door hun goede vorm en frisse kleuren. De tijdloze ontwerpen spreken ook vandaag de dag nog aan. In de tentoonstelling stond de verzameling van de Zoetermeerse Trudi Pettinga-van Hoven centraal. Ze verzamelt al sinds de jaren 50 aardewerk van Fris.

Fris4kids

In de tentoonstelling was een speciale hoek voor kinderen 'Fris4kids' met een aantal doe opdrachten, bijvoorbeeld: hoe sterk is een Fris-bord echt (probeer het zelf uit door er op te staan) en ontwerp je eigen Fris-decor.

Fris het nieuwe jaar in!

Bezoekers konden in de eerste weken van het jaar met stift op een bordje schrijven wat ze het liefst wilden vergeten uit het rampenjaar 2020 en dit bordje vervolgens stukgooien (met vuurwerkbril op) in een speciale bak.

Speciaal bezoek

Op 30 april bezochten Pauline Zadeits, de kleindochter van Paul Fris - een van de oprichters van Fris - en haar gezin de tentoonstelling 'Fris op tafel'. Pauline Zadeits is zelf ook een fanatiek verzamelaar van Fris Aardewerk. Toch ontdekte ze nog nieuwe items in de collectie van Trudi Pettinga die in Museum De Voorde te zien was.

STOER

HOE GELIJKENIS EN VERSCHIL TUSSEN MENSEN JE AAN HET DENKEN KUNNEN ZETTEN

Project **STOER** Over **STOER**

Stoer is een krachtig woord. Het roept associaties op met sterk, heldhaftig en 'macho'. Met het project STOER is Museum De Voorde de uitdaging aangegaan om, samen met Zoetermeeders, een genuanceerd, eigentijds en meerstemmig beeld van stoer te ontwikkelen. Wat voor invloed hebben veranderende opvattingen over seksualiteit, gender en culturele verscheidenheid op de perceptie van het begrip stoer? Het doel van het project was empowerment, want stoer zijn, kan in vele vormen en maten.

Het project STOER bestond uit vijf onderdelen, waarvan er drie in 2021 plaats hebben gevonden.

1 Participatieproject **Studio Stoer'**

Maart 2021 - Maart 2022

2 Fototentoonstelling **'STOER: de Verhalen'** (bovenverdieping)

4 juli 2021 - 31 december 2021

3 Familientoonstelling **'Spierballen, Stiletto's en Superhelden'**

4 juli 2021 - 31 juli 2022

1 Participatieproject 'Studio STOER' **Maart 2021 - maart 2022**

Studio Stoer was een mobiele unit waarmee verhalen werden opgehaald in de stad: op straat, bij evenementen, activiteiten en op markten. Deelnemers konden in de studio een filmpje opnemen en hun eigen 'stoere' verhaal delen. Uit deze filmpjes zou uiteindelijk de 'Stoerste Zoetermeerder' gekozen worden.

Corona

Helaas heeft corona tot gevolg gehad dat Studio Stoer minder vaak op pad is geweest dan gehoopt. Omdat de studio niet op pad kon, is er een website gemaakt, met een mogelijkheid om zelf thuis een video op te nemen en die via 4 simpele stappen op een speciale website te plaatsen. De website www.stoeronline.tv is op 21 maart online gegaan in de Week tegen Racisme & Discriminatie (21 maart t/m 26 maart). Vanaf de heropening van het museum op 4 juli werden er ook filmpjes opgenomen in de studio op het Stadhuisplein.

Stoer vandaag de dag

In totaal zijn er ruim 50 filmpjes opgehaald. Ze geven een beeld van wat men vandaag de dag stoer aan zichzelf vindt. Bijvoorbeeld een proefwerk goed maken, een carrière switch, een wereldreis, voor jezelf opkomen en geloven in jezelf.

Radhika van 23 heeft bijvoorbeeld de keuze gemaakt om naar Gent te gaan om haar droomopleiding te volgen; Denise van 49 vindt dat ze een stoere moeder is, omdat ze ondanks haar leeftijd stoere dingen onderneemt met haar dochter; Kevin van 21 is een introvert, maar pusht zichzelf toch om in actie te komen en zijn eigen grenzen op te zoeken; Bo van 18 trekt zich niks aan van wat anderen van haar kledingkeuze vinden en Jip van 11 helpt zijn moeder sinds de dood van zijn vader met allerlei dingen.

De Stoerste van de maand

Er zijn uiteindelijk drie Stoerste Zoetermeeders van de maand benoemd, die uitgekozen zijn door mensen die een relevante rol spelen in Zoetermeer of bij het project:

Rapper HuizBaaz koos voor Maaike, die het roer omgooide en een eigen fysiotherapiepraktijk begon.

Fotograaf Remco Koers koos voor Yvo Jansen, die slechthorend is en als grote droom had om een baan in de Communicatiewereld te vinden.

Sebastiaan Vermeulen, die in de tentoonstelling 'Spierballen, Stiletto's en Superhelden' zijn zelfontworpen mannenjurken laat zien, koos voor Zanyar Aziz, die zelfstandig ondernemer is in Zoetermeer en ondanks alle meningen altijd zichzelf blijft.

Om mensen te motiveren om deel te nemen aan Studio Stoer hebben we in de zomerperiode een actie opgezet met Cafeteria Family om mensen een gratis ijsje aan te bieden bij deelname.

2 Fototentoonstelling 'STOER: de Verhalen (bovenverdieping) 4 juli 2021 - 31 december 2021

Documentair fotograaf Karine Versluis fotografeerde negen Zoetermeeders die binnen en buiten het stereotype beeld van stoer vallen en onderzocht met hen wat nu écht stoer is. De tentoonstelling ging over stoer zijn in het dagelijks leven. Voor het project zochten we naar deelnemers met verschillende leeftijden en achtergronden uit Zoetermeer en omgeving die een eigen invulling geven aan het begrip stoer. Wat de deelnemers met elkaar gemeen hadden, is dat ze hun eigen pad volgen. Karine Versluis: "De geportretteerden zijn op een neutrale manier gefotografeerd. Aan de buitenkant kun je niet altijd zien hoe stoer iemand is. Stoerheid hoeft niet groot en luidruchtig te zijn. Je kunt stoer zijn door trouw te zijn aan jezelf."

Karine Versluis

Karine Versluis (1980) is documentaire fotograaf en visual storyteller. In haar werk onderzoekt ze de invloed die verschillende culturen en historische gebeurtenissen hebben op het dagelijkse leven van mensen. Ze studeerde fotografie aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten. Ook heeft ze een bachelor in Social Work. Haar werk is te zien geweest in diverse media en musea in binnen- en buitenland. Naast haar bezigheden als fotograaf, werkt Karine Versluis als jeugdmaatschappelijk werker.

Deelnemers

1. Shania (11 jaar)

Shania werd erg gepest. Ze is op Krav Maga (vechtsport) gegaan om zichzelf weerbaar te maken.

2. Margret (59 jaar)

Margret was veelpleger en heeft nu eindelijk haar eigen huurwoning. Ze heeft haar (criminele) verleden achter zich gelaten.

3. Alex (12 jaar)

Alex heeft autisme en is licht verstandelijk beperkt. Ondanks dat de normale dagelijkse bezigheden hem veel moeite kosten, blijft hij altijd vrolijk.

4. Bo (26 jaar)

Bo is non-binair (niet mannelijk en niet vrouwelijk) en is actief in de Black-lives-matter beweging. Stoer wordt volgens Bo teveel met mannelijkheid geassocieerd.

5. Lies (79 jaar)

Lies is een van de oprichtsters van Piëzo. Ze heeft gezichtskanker overleefd en haar motto is 'als het leven je een dreun geeft kun je het leven een dreun teruggeven door positief te blijven en door te gaan'.

6. Lisa (10 jaar)

Lisa is geboren als jongen, maar gaat nu als meisje door het leven. Lisa is een inspiratie voor anderen om zichzelf te zijn.

7. Rania (20 jaar)

Rania is op haar vierde vanuit Irak naar Nederland gevlucht. Ze heeft het grootste deel van haar jeugd in AZC's gewoond. Hierdoor voelt ze zich nergens en tegelijkertijd overal thuis.

8. Manu (16 jaar)

Manu zag het leven een tijdlang niet zitten. Hij heeft in een gesloten jeugdinstelling gezeten en in opvangcentra gewoond, maar heeft nu zijn leven weer op de rit. Hij wil zelf hulpverlener worden, om mensen te helpen die hetzelfde hebben meegemaakt.

9. Bircan (36 jaar)

Mensen hebben vaak een verkeerd beeld van Bircan. Hij ziet er heel stoer uit, maar hij werkt in de zorg en staat voor iedereen klaar.

3 Familietentoonstelling 'Spierballen, Stiletto's en Superhelden' **4 juli 2021 - 31 juli 2021**

In de familietentoonstelling 'Spierballen, Stiletto's en Superhelden' onderzochten we 'stoer zijn' op een actieve, speelse en inspirerende manier. We vertrokken vanuit het traditionele 'macho' beeld van stoer en bekeken het begrip vanuit verschillende invalshoeken. Is de definitie die in de Dikke van Dale staat nog wel valide in deze tijd waarin we anders omgaan met gender en culturele diversiteit?

We onderzochten of dingen als mode-items, zoals een zonnebril of tatoeages, je stoerder kunnen maken of stoerder laten voelen. We keken naar jeugdcultuur van de jaren 50 tot nu en vroegen ons af of 'stoer doen' te maken heeft met 'nadoen'. We lieten bezoekers met een stoere playlist met nummers vanaf de jaren 50 tot nu nadenken over wat muziek stoer maakt: snerpande gitaren, een tekst met power, snelle beats, een hard volume, een geslaagde drumsolo, een gedurfd thema of de superster zelf? Samen met filmhuis Cameo stelden we per decennium een stoere film top-drie samen vanaf de jaren 50 tot nu. Via QR-codes konden bezoekers de trailers van de films bekijken op hun telefoon.

We vertelden de verhalen van mensen die onconventionele stoere keuzes maakten in hun leven, bijvoorbeeld Isabella Wijnberg die non is, maar ook als advocaat op de Zuidas werkt, of Sander den Baas die zich, ondanks negatieve kritiek, op zijn 20ste ontpopte tot dragqueen Lady Galore. Maar ook Alexandrine Tinne, een avonturierster, die in 1862 als eerste westerse vrouw door de Sahara reisde.

Ook daagden we de bezoeker op een speelse manier uit met interactieve oerstoere activiteiten:

- ◆ Stoere selfie op een motor
- ◆ Spijkermeppen (met kleine en grote hamers)
- ◆ Krijg een schok (of niet)
- ◆ De pitstop-challenge
- ◆ Stoere games spelen op retro Arcade gamekasten
- ◆ De Stiletto-challenge: hoe stevig sta jij in je schoenen? Probeer het op de catwalk met stiletto's in maat 35 tot 45.

Bruikleengevers

In de tentoonstelling lieten we voorwerpen uit de eigen collectie zien, maar ook bruiklenen van :

- ◆ AIVD
- ◆ Haags Historisch Museum
- ◆ Heineken Collection
- ◆ Jansen Opticiens
- ◆ Katholiek Documentatiecentrum
- ◆ Koen Suidgeest
- ◆ Mons Ink
- ◆ Museum Rotterdam
- ◆ Nationaal Veiligheidsinstituut
- ◆ Nationaal Videogame Museum
- ◆ Rijksmuseum van Oudheden
- ◆ Particuliere bruikleengevers.

Bezoekersparticipatie

Op verschillende plekken in de tentoonstelling werden bezoekers gevraagd om hun mening te geven. Dit gebeurde op een actieve en laagdrempelige manier: bezoekers plakten gekleurde stickers (per leeftijdscategorie) op speciale plakplekken met een prikkelende vraag of stelling. Bezoekers konden op deze manier de respons van anderen direct zien.

Sociologe Ester Theuerzeit analyseerde in het kader van haar stage de publieksparticipatie en kwam tot een verrassende conclusie:

Volgens de Dikke van Dale is de definitie van stoer “flink en sterk: de indruk willen maken van kracht, onverschrokkenheid” (Van Dale, 2022). Als we kijken naar de antwoorden van de bezoekers, behoren deze eigenschappen inderdaad tot het begrip stoer. Sterk zijn en veel durven behoren namelijk tot de gegeven antwoorden op de vraag wat stoer zijn is. Volgens de bezoekers blijkt naast flink en sterk zijn, kwetsbaar zijn ook bij te dragen aan stoer zijn. Daarnaast spelen het helpen van andere mensen en het durven kiezen voor jezelf ook een grote rol binnen het begrip stoer. Uit de variëteit van de antwoorden op de vraag wat iemand stoer maakt, zien we dat de definitie niet meer voldoet maar uitgebreid zou moeten worden met andere eigenschappen naast alleen flink, sterk en onverschrokken zijn. (Theuerzeit, Ester, *Uitwerking publieksparticipatie ‘Spierballen, Stiletto’s en Superhelden’, 2022*)

Prikkelen door relevante vragen te stellen en de dialoog op
te zoeken om elkaar beter te leren begrijpen

5 Educatie

In 2021 organiseerde Museum De Voorde doorlopend (met uitzondering van schoolvakantie periodes) museumlessen in het museum en op scholen. De programmering bestond uit drie tentoonstellingen en twee grote publieksactiviteiten. Daarnaast bood het museum verschillende kleinschalige publieksactiviteiten, zoals kunstworkshops, speurtochten, rondleidingen en lezingen. Verder organiseerde het museum activiteiten die aansloten bij de actualiteit en speciale programma's voor jongeren tijdens schoolvakanties. Het aanbod komt altijd voort uit de inhoud. Het aanbod stimuleert bevrage en biedt verbinding.

Het educatieve aanbod in 2021 van Museum De Voorde is gebaseerd op de kernwaarden:

- ◆ inspireren
- ◆ onderzoeken
- ◆ inleven
- ◆ duiden

De lessen sluiten aan op de belevingswereld van de leerlingen. In dit kader heeft Museum De Voorde zich dit jaar naast het 'reguliere' aanbod ook op maatwerk gefocust voor het speciaal onderwijs. Hiervoor is een samenwerking gestart met o.a. SBO De Muskietier met het doel om te onderzoeken in hoeverre de 'reguliere' programma's ook ingezet kunnen worden voor sbo scholen en waar extra maatwerk nodig is. We hebben samen een programma samengesteld en in het najaar is de Muskietier met alle groepen langs geweest.

Vanwege de pandemie, gedwongen sluitingen van het museum en de aanstelling van tot tweemaal toe een nieuwe medewerker educatie heeft Museum De Voorde in 2021 in de cultuureducatie taken veel moeten improviseren. Om toch bij te kunnen dragen aan cultuureducatie in het basisonderwijs heeft Museum De Voorde met name in het eerste deel van het jaar veel lessen op school gegeven, zodat scholen niet hoefden te reizen voor een museumles. In het najaar was de focus gericht op het museumbezoek om de kinderen, na alle lockdowns weer een positieve museumervaring te bieden.

We hebben tevens zoveel mogelijk boekingen proberen te verplaatsen naar 2022 en gestimuleerd om de geplande lessen op school te verruilen voor een les in het museum, en dat is gedeeltelijk gelukt.

Uiteindelijk hebben we van de 3963 leerlingen en begeleiders in totaal 2366 leerlingen en 198 leerkrachten/begeleiders binnen het basisonderwijs en voortgezet onderwijs een mooi programma en/of museumervaring kunnen bieden. Deze leerlingen hebben deel kunnen nemen aan:

- ◆ programma's voor po in het kader van CmK, Kunstmenu of tentoonstellingen
- ◆ programma's voor vo in de tentoonstellingen
- ◆ programma's op maat, o.a. voor het speciaal onderwijs
- ◆ lespakketten Erfgoed in de klas voor op school tijdens de pandemie

Primair onderwijs

Cultuureducatie met Kwaliteit

Museum De Voorde is partner in het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Hiervoor is in 2020 een doorgaande Leerlijn Erfgoed met 7 bijhorende lesprogramma's ontwikkeld. De lessen in de leerlijn zijn op aanvraag uitgevoerd op school en in het museum. In 2022 wordt het aanbod geëvalueerd op mate van gebruik, uitvoering en aansluiting curriculum.

Er zijn lessen ontwikkeld voor alle leeftijdsgroepen:

- ◆ groep 1/2: Harry Houtworm woont in het museum
- ◆ groep 3: Bij Oma Thuis
- ◆ groep 4/5: De Schatkamer
- ◆ groep 6: Zoetermeer in WOII
- ◆ groep 7: Naar de stad
- ◆ groep 7/8: WOII - Oorlog in Zoetermeer

Kunstmenu

Het Kunstmenu wordt verzorgd door verschillende culturele partners in Zoetermeer zoals het CKC, Franx, De Boerderij, Bibliotheek Zoetermeer en Museum De Voorde. Gedurende het hele jaar verzorgde Museum De Voorde voor de groepen 5 de volgende lesprogramma's voor het Zoetermeerse Kunstmenu:

Voorjaar 2021: Heldendaden (op school) en STOER! (in museum)

Najaar 2021: De stoerste van Zoetermeer (op school) en Spierballen en Superhelden (in museum)

Brede School

Museum De Voorde werkte mee aan de Brede School activiteiten van de VVE-scholen van OPOZ. Het museum bood één lessenserie aan, getiteld Stoer ben je selfie!

Lessen bij tentoonstellingen

Tenslotte bood Museum De Voorde in 2021 de volgende lesprogramma's aan bij de tentoonstellingen:

- ◆ Bij de tentoonstelling Stoere Helden tijdens corona de lesprogramma's Kunst Verkenners en Stoere Helden aangeboden.
- ◆ Bij de tentoonstelling Spierballen, Stiletto's en Superhelden de lesprogramma's STOER! Voor groep 4-6 en het voortgezet onderwijs en Spierballen, Stiletto's en Superhelden voor groep 7-8.

Deze lessen zijn waar nodig op maat gemaakt voor o.a. het speciaal onderwijs.

Programma's op maat

In 2021 heeft Museum De Voorde meerdere projecten en lesprogramma's op maat uitgevoerd:

Museumlessen voor de Leo Kanner De Musketier (so): Eén speciaal voor hen ontwikkelde prikkelarme les in het museum voor de verschillende groepen.

Museum ervaring op maat voor kleuters van De Watersnip

Leerkrachten

Op 10 februari heeft een Experttraining Erfgoed plaatsgevonden om leerkrachten meer vaardigheden en inspiratie op te laten doen om zelf lessen rond erfgoed uit te voeren. Het gastonderdeel binnen de icc-cursus dat plaatsvinden zou vinden in Museum De Voorde is vanwege de sluiting van het museum verplaatst naar begin 2022.

Voortgezet onderwijs

Zelfstandige bezoeken

In het kader van oriëntatie op de culturele omgeving bezochten kleine groepjes leerlingen van het ONC Clauslaan als Parkdreef in het najaar Museum De Voorde. De leerlingen hebben informatie rond een thema verzameld in de tentoonstelling Spierballen, Stiletto's en Superhelden om vervolgens een promo te maken voor de tentoonstelling in de vorm van vlog.

Week tegen pesten

Hiervoor is in samenwerking met Stichting School & Veiligheid een lesbrief ontwikkeld en beschikbaar gesteld op: <https://www.weektegenpesten.com/lesmateriaal-buitensluiten-uitgesloten/#materiaalvo>

Volwasseneducatie

Taalcultuur-lessen

In samenwerking met het DigiTaalhuis heeft Museum De Voorde in 2020 een programma ontwikkeld voor museumbezoeken voor NT2 groepen. De eerste lessen zouden plaatsvinden in december 2020, maar zijn vanwege de coronamaatregelen verschoven naar januari/februari 2021. Tevens zou er samengewerkt worden met Piëzo. Helaas waren verschillende potentiële deelnemers aan het programma niet gevaccineerd en konden vanwege de toen geldende Corona-maatregelen niet deelnemen.

Deelname educatieve programma's

Groep	Lesprogramma	Aantal lln museumbezoek	Aantal lln op locatie	Geannuleerd lln i.v.m. corona **
PO**				
1-2	Harry Houtwork - CmK*			-70
1-2	Kunstverkenners			-112
4	De Schatkamer - CmK			-25
5	Een dagje op Kasteel Palenstein - CmK			-50
5	#heldendaden - Kunstmenu (KM)	25	458	-408
5	STOER - KM			-156
5	Stoere Helden			-173
5	De Stoerste van Soetermeer		51	
5	Spierballen en Superhelden - KM (incl. sbo)	585		
6-7	Leven in Zoetermeer in WOII - CmK	80	84	-98
7	Naar de stad			-25
6-8	Stoer ben je selfie! Brede School (incl. introductielessen)			-130
8	WOII: Oorlog in Zoetermeer - CmK	25		-50
6-8	Lespakket WOII		153	
1-8	Programma op maat	77		-80
	De Stoerste van Soetermeer		51	
	Subtotaal	792	797	-1377

Groep	Lesprogramma	Aantal lln museumbezoek	Aantal lln op locatie	Geannuleerd lln i.v.m. corona **
VO**				
	Stoer : promopraatje			-22
	Rondje cultuur	179		
	Subtotaal	724		-22
VOLW**				
	Expertmiddag Erfgoed	8		
	Inburgering vluchtelingen: NT2	10		
	Workshop in de wijk		35	
	Subtotaal	18	35	
Totaal	Leerlingen/deelnemers	1534	832	-1399
Beg.	Leerkrachten en begeleiders PO	198		
*) CmK = Cultuureducatie met Kwaliteit **) Aantallen exclusief begeleiders en leerkrachten				

Stages

Moo van der Knaap

Van 25 januari t/m 21 mei werd het team versterkt door stagiaire Moo van der Knaap. Zij liep haar project stage in het tweede jaar van de Reinwardt Academie bij het museum. Door corona kreeg de van oorsprong praktische stage een meer onderzoekend karakter, mede omdat de stage door de coronabeperkingen grotendeels vanuit huis plaatsvond. De stage concentreerde zich op onderzoek ten behoeve van de tentoonstelling 'Spierballen, Stiletto's en Superhelden'. Een onderdeel was bijvoorbeeld het samenstellen van een playlist met stoere muziek vanaf de jaren 50 tot nu.

Ester Theuerzeit

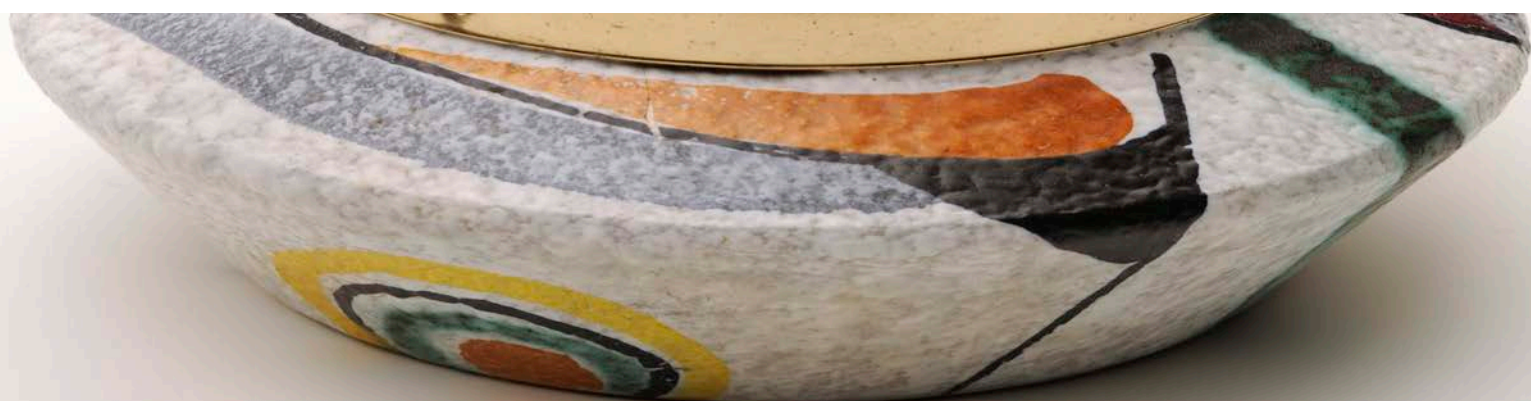
Van 26 juli 2021 tot en met 22 maart 2022 liep Ester Theuerzeit stage bij Museum De Voorde. In het kader van haar studie Sociologie werkte ze mee aan het project STOER. Ze heeft bijvoorbeeld bijgedragen aan de tentoonstelling 'RESPECT! Perspectieven in de hedendaagse Kunst' en heeft de bezoekersrespons in de tentoonstelling 'Spierballen, Stiletto's en Superhelden' gemeten van 4 juli 2021 (de opening van de tentoonstelling) tot en met 20 december 2021 (start 4de corona lockdown).

6 Collectie

Registratie van de collectie

In 2021 is de collectie uitgebreid met 60 nieuwe aanwinsten. De nieuwe aanwinsten zijn door de vrijwillige collectie-medewerker beschreven en geregistreerd. De office manager registreerde de collectie informatie in het programma Axiell Collections Museum Basis.

Bijzondere aanwinst | Stationsbord Centrum West

*Inv.nr. 5137, 1977-2006, afm. h. 32,5 cm, l. 215 cm, d 5 cm,
materiaal: metaal, kunststof, schenking zonder voorwaarden*

Station Centrum West werd geopend op 22 mei 1977 als NS-spoorwegstation aan de Zoetermeer-Stadslijn. De Zoetermeer-Stadslijn verbond Den Haag en Zoetermeer en was uniek in Nederland. In Zoetermeer maakte de spoorlijn een lus in de vorm van een krakeling. Je kon 'linksom' of 'rechtsom'. Bij de opheffing in 2006, is dit bord door een Zoetermeerder gered uit het sloopmateriaal. Het station is nu een sneltramhalte van de Randstadrail.

Extern depot De Stal

In 2021 is het externe depot De Stal (Vierde Stationsstraat 481) uitwendig geïsoleerd door de verhuurder. De collectie-medewerker en vrijwillige registratiemedewerker hebben in het depot objecten herplaatst en de standplaatsregistratie opgeschoond.

Kennis delen (medewerking aan scripties, onderzoeken en casestudies)

December 2020 – februari 2021: Conservator Marjonne Kube en Office Manager Mélanie Thoben verleenden medewerking aan de ontwikkeling van een voorbeeldplan Collectie Hulp Verlening (CHV) door stagiair Amber van Gaal van de RCE (Rijksdienst Cultureel Erfgoed) om medewerkers van kleine en middelgrote musea te helpen bij het maken van een dergelijk plan.

April/mei 2021: Studenten van de Reinwardt Academie van de Minor Collectiemanagement/Module Veiligheidszorg schreven een advies, op basis van het voorbeeldplan van de RCE, voor een CHV-plan voor Museum De Voorde.

10-05-2021: Rosa Vrijhof, student Erasmus Universiteit, interviewde conservator Marjonne Kube voor haar masterscriptie 'Heritage futures' over de toekomst van design collecties in erfgoedinstellingen.

24-08-2021: Jasmijn de Bakker interviewde conservator Marjonne Kube voor haar afstudeerscriptie 'Stadsmusea en de positie op de vrijetijdsmarkt' (Management Toerisme, Breda University of Applied Sciences).

Vlog My Daily Shot of Culture

Om een jonger publiek (20 – 40 jaar) te bereiken, is Museum De Voorde in zee gegaan met My Daily Shot of Culture, dé cultuurvloggers van Nederland. Vlogger Jelle bezocht de interactieve familietoonstelling 'Spierballen, Stiletto's en Superhelden' en maakte er een mooie vlog van. De vlog werd op 15 september gelanceerd als onderdeel van een succesvolle marketingcampagne rondom de tentoonstelling 'Spierballen, Stiletto's en Superhelden'.

Interview Erfgoedhuis Zuid-Holland

Marloes Wellenberg van het Erfgoedhuis Zuid-Holland interviewde conservator Marjonne Kube op 7 oktober voor een pilotproject over erfgoedparticipatie, bedoeld om te onderzoeken hoe participatie het beste bevordert en ondersteund kan worden. Het interview staat op de website Erfgoedvrijwilliger.nl, als concreet voorbeeld om vrijwilligers van kleine musea en oudheidkamers te inspireren om meer naar buiten te treden. Marloes Wellenberg: "Museum De Voorde is een mooi voorbeeld van hoe je als museum actief op zoek gaat naar verbinding met de mensen in de omgeving, met aandacht voor diversiteit, identiteit, toegankelijkheid." Interim-directeur Hans van de Bunte schreef op uitnodiging van het Streekblad Zoetermeer elke drie weken een eigen Column waarin hij het museum en het werk achter de schermen met een eigenzinnige twist over het voetlicht bracht naar een breder en lokaal publiek.

Persberichten verstuurd in 2021

- ◆ April: Studeren in Museum De Voorde
- ◆ Mei: De stoerste van april
- ◆ Juni: Opening STOER 4 juli
- ◆ Juli: Samenwerking stichting Leergeld en Museum De Voorde
- ◆ September: Studio Stoer
- ◆ September: Uitreiking kunstwerken
- ◆ September: 1000 Zoetermeerse kinderen gratis naar STOER
- ◆ September: Week tegen Eenzaamheid
- ◆ September: Week tegen pesten
- ◆ Oktober: Herfstvakantie in Museum De Voorde
- ◆ December: Museum De Voorde krijgt doorstart

Marketing 2021

Volgers sociale media	2021	2020
LinkedIn	200	89
Facebook	1220	951
Instagram	663	398
Twitter	1.271	1.215
Totaal	3.354	2.653
Website		
Bezoeken aan de website	54.508	32.401
Unieke bezoeken website	40.742	26.566
Nieuwsbrieven	503	495

Respect!

andaag ben ik weer even terug in Zuidost Azië. 's Ochttends wensens mijn vrouw en zoonje elkaar 'Happy Winter Solstice'. We yleren elens het ontbijt de Winterzon- stanties en wensens elkaar de vante van zonnestrallen en geluk er hart. Tijdens mijn zesjarige verblijf op Borneo was het een reed gedragen traditie onder alle evokingsgroepen om iedereen ie dag je sympathie en wens over e brengen. We vierden het samen, collectief. Een traditie die al dagen vooraf startte en, met het woord 'belated' (verlaat) in tentie ook uitgesproken

kon worden nadien. Na het ontbijt vertrek ik met de trein naar Zoetermeer. Het is leeg in de coupé. Ik hoor een jonge vrouw belien met diverse overheidsin- stanties om haar administratie op orde te krijgen. De zon staat laag aan de horizon en straalt fel de coupé in. 'Moge je leven gevuld zijn met positieve en warme

zonnestrallen die al je dagen opfeuren', denk ik, terwijl ze haar geboortedatum noemt.

Ik ben op weg naar Museum De Voorde om het museum vanwege de 5e lockdown in een veilige winterlaap te sussen totdat we hopelijk snel weer open mogen. We kunnen niet anders dan vooruit kijken, veel tijd stoppen in het denken in scenario's voor ons publieksprogramma. Alle kerstactiviteiten te verschui-

ven of te sc die zouden afgebeeld. E rekeningen campagnes voor de ker borrelt mijn op met het stelling te n of het één, middenweg wereld blijkt maakbaar o

Is het u ook opgevallen in uw omgeving? Mensen gaan vaker op zoek naar hun eigen geschiedenis. Mijn eerste gedachte: dat ligt vast aan mijn beroepsdeformatie als musaal verhalenverteller. Maar noe, de zoektocht naar afkomst vind haar weerlaag ook in de kranten en op TV. Er is een groeiende behoefte aan persoonlijke verhalen die ons meevoren naar soms eeuwen terug.

we mensen met elkaar in verbinding. We dragen zo bij aan meer begrip voor elkaar in een omgeving waar je je veilig kan voelen. Ook wij, in ons dagelijks werk geven vorm en inhoud aan, soms verborgen of misser bekende persoonlijke verhalen. Zo maken we de wereld om ons heen voor u grijpbaarder, bieden we

inzicht en verbinden we de interesses van uw kinderen. Vanuit deze visie is het logisch om de vraag te stellen waarom deze zoektochten naar 'kleine' geschiedenissen zo populair is. En wat kan het museum hierin voor onze bezoekers en inwoners betekenen? Museum De Voorde, voorheen het Stadsmuseum, beheert en onderzoekt het historisch erfgoed van Zoetermeer en omgeving. Soms als anker en vaker als spiegel voor de stad. En wij doen

dit samen met vele andere organisaties, professionals en vrijwilligers. Via welke herinneringen of kleine geschiedenissen voelt u zich verbonden met Zoetermeer? Wat weet u eigenlijk van haar geschiedenis? Wist u dat Zoetermeer ook wel het Islerdorp wordt 'ge- noemd'? En wist u waar het oudhollands lede Klikspaan Boterspaan vandaan komt? En wat zegt dit vandaag de dag over Zoetermeërs? Wie zijn eigenlijk die Zoetermeërs? En wie verzamelt de andere verhalen, die

'kleine' geschiedenissen die niet verteld worden en vern kunnen bijdragen aan een v groter verhaal?

Column
Hans van de Burde

Getukkig he voordat ons ling Respect

Column
Hans van de Burde

Vrijwilligers zijn de echte superhelden in Museum De Voorde

Op mijn derde dag koop ik Museum De Voorde binnen in mijn nieuwe rol van interim-directeur. Ik beseff maar al te goed dat het een zege is om elkaar nu fysiek in de ogen te kunnen kijken. Persoonlijk hecht ik veel waarde aan 'in contact zijn met elkaar'. Bestaat niet elk museum dankzij de ontmoeting tussen object en bezoeker? En, is de interactie die daarop volgt niet vaak zodanig verrijkend dat je je als bezoeker 'opgetild' voelt?

Met een kopje koffie in de hand stellen wij onszelf voor

Column
Hans van de Burde

aan elkaar; Maaike, Ingrid, Joyce. Nee, Marijke en Lucas behoren tot de vaste kern van vrijwilligers die dagelijks onze bezoekers verwelkomen. Ook ontmoet ik Rob en Eric die met boommachine en hamer zorgdragen voor de prachtige kwaliteit van de tentoonstellingen en ik ontmoet Joyce die elke maandag onze museale

collectie registreert. Zij vormen – samen met de medewerkers en de collectie – het cultureel vermogen van het museum! Zij zijn het die bezoekers wegwijs maken in de familietentoonstelling STOERI: Spierballen, Stiletto's en Superhelden.

In dezelfde eerste week duik ik zelf in de Cultuurvisie 2021-2030. De Stad leeft, leve de stad. De nota beschrijft de gemeentelijke visie op de culturele reikwijdte en ambitie. De

visie is erop gericht om het cultureel vermogen van Zoetermeer te versterken en spreekt uitbreng over de culturele productie, haar veerkracht en creativiteit.

Na een jaar gesloten te zijn geweest laten onze vrijwilligers nu de veerkracht zien. Het is dankzij die vrijwillige inzet dat wij u in aanraking kunnen brengen met de prachtige foto's van documentaire fotograaf Karine Versluis. Dat u zich als bezoeker gestimuleerd voelt om na te denken over een eigentijds en meerstemmig beeld

van 'stoer zijn' en kunt onderzoeken in de tentoonstelling '...er wie ben jij?' Museum De Voorde geeft invulling aan haar visie. In visie die naadloos aansluit op de gemeentelijke Cultuurvisie. Echter wordt de belangrijke rol van de vrijwilliger in de nota nauwelijks aangestipt en ontbreekt de vrijwilliger in de nota. Het is daarom dat ik in mijn eerste week deze Column opdraag aan alle vrijwilligers. Aan al die mensen in Nederland die zich dagelijks inzetten om anderen in contact te brengen met kunst en cultuur. Onze Superhelden.

Cultuur minnend Zoetermeer is in opmars

Ondanks de nu al anderhalf jaar aanhoudende lockdown in de podiumkunsten en het onbekoers- dig dédain van regeringsleiders over theaters, musea en festivals hangt er in de zaal van Paradiso Amsterdam een monter, positieve sfeer. Via vlammeende betogen van Ann Demeester uit het Frans Halsmuseum en Wouter van Ransbeek van het Internationaal Theater Amsterdam spreken zij ons toe over de essentie van kunst in cultuur. Architect Francesco Veenstra deelt zijn innovatieve visie op hoe de cultuursector sterker uit de

Column
Hans van de Burde

crisis kan komen en de zaal wordt meegevoerd in grote innovatieve vooruitzichten van Componist Merlijn Twaalfhoven. Mijn mede cultuurprofessionals en ik laten ons opbouwen via de woorden van de visionaire tijdens het jaarlijkse Paradiso-cultuurdebat.

Mijn komst naar Museum De Voorde, ons

stadsmuseum, ging vooraf aan beelden over Zoetermeer als 'slaapstad' en – op zijn zachtst verwoord – 'weinig cultuur minnend'. Maar ook maakte ik kennis met de eeuwenoude geschiedenis van Zoetermeer, met een inwoneraantal groter dan Leiden en Leeuwarden en met de ambitie te groeien naar 150.000 inwoners. Maar waarom dan slechts een museum? Leiden heeft er derbien en Leeuwarden maar

lieft zestien. En wat in geschiedenis van mensen verteld? De informatie binnenkomen als uitdaging.

Als goed geschied- markteer ben ik wagen en dus be Museumvereniging museumkaarten in het bezit van Zi vraag ik aan Koen kaart. Een dag late antwoord. 10.424 Zoetermeer bezit- uitkaart. Een mo-

Column
Hans van de Burde

kon worden nadien. Na het ontbijt vertrek ik met de trein naar Zoetermeer. Het is leeg in de coupé. Ik hoor een jonge vrouw belien met diverse overheidsin- stanties om haar administratie op orde te krijgen. De zon staat laag aan de horizon en straalt fel de coupé in. 'Moge je leven gevuld zijn met positieve en warme

zonnestrallen die al je dagen opfeuren', denk ik, terwijl ze haar geboortedatum noemt.

Ik ben op weg naar Museum De Voorde om het museum vanwege de 5e lockdown in een veilige winterlaap te sussen totdat we hopelijk snel weer open mogen. We kunnen niet anders dan vooruit kijken, veel tijd stoppen in het denken in scenario's voor ons publieksprogramma. Alle kerstactiviteiten te verschui-

ven of te schrappen. De scholen die zouden komen, worden afgebeeld. Extra wrang is het om rekeningen te betalen voor campagnes die ingekocht waren voor de kerstvakantie. Al schrijvend borrelt mijn Nederlandse inborst op met het gevoel in een tegen- stelling te moeten acteren. Het is of het één, of het ander, er is geen middenweg. Maar een maakbare wereld blijkt wederom minder maakbaar dan gepland.

Getukkig hebben we nog tijd voordat onze nieuwe tentoonstel- ling Respect! Perspectieven in de

hedendaagse Kunst opent op februari. Een tentoonstelling waarin diverse kunstwerken in boodschap van respect uitdr. Een collectieve boodschap, samengesteld uit de individuu werken van achttien kunstena met een grote diversiteit aan achtergronden. Een boodsch een Aziatische traditie om zo gezichtsverlies voor de ander door de schoonheid van de werken, een krachtig eigen v te vertellen. Ik hoop u daar s mogen verwikelen. Vanda wens ik u allen een 'belated' gelukkige Winterzonwende

8 Samenwerkingspartners, fondsen en sponsoren

“Met elkaar gaan we de verbinding aan
voor de cultuur, voor de kunst, voor de
educatie en voor ons erfgoed”

Fondsen Project STOER

De volgende stichtingen en fondsen hebben bijgedragen aan het Project STOER:

- ◆ Vrienden Loterij Fonds
- ◆ FSH
- ◆ Cultuurfonds Zoetermeer
- ◆ Fonds 1818
- ◆ Gemeente Zoetermeer
- ◆ Prins Bernard Cultuurfonds Zuid-Holland
- ◆ Pro Juventute steunstichting 's Gravenhage
- ◆ VSB-Fonds
- ◆ Mondriaan Fonds
- ◆ Stichting Doen en Stichting Fonds Schiefbaan Hovius.

Daarnaast werd er intensief samengewerkt binnen het project Stoer met :

- ◆ de Stichting Piëzo in Zoetermeer
- ◆ de Stichting Breaking Barriers Building Bridges uit Rotterdam
- ◆ de landelijke Stichting School en Veiligheid (Week tegen het Pesten).

Stoere helden tijdens corona: samenwerking met

- ◆ Terra Arts Projects
- ◆ Ateliers Bazille

In het kader van de tentoonstelling 'Stoere Helden tijdens Corona' werkte het museum samen met kunstinstituten Terra Arts Projects en Ateliers Bazille. Zij benaderden de kunstenaars die voor de stoere helden een kunstwerk maakten. Door bijdragen van Fonds 1818 en Cultuurfonds Zoetermeer kon het museum iedere kunstenaar € 650,- honorarium bieden.

Samenwerking met Stichting Leergeld Zuid-Holland Midden

Museum De Voorde had als een van de doelen van het project STOER om kwetsbare jongeren in hun kracht te zetten. Het museum is daarom een actie gestart met Stichting Leergeld Zuid-Holland Midden. Het doel was om 1000 kwetsbare en kansarme kinderen en hun familieleden in de gelegenheid te stellen om gratis de tentoonstelling 'Spierballen, Stiletto's en Superhelden' te bezoeken, gesponsord door Stichting Leergeld. In de zomer konden de kinderen bovendien een gratis ijsje halen bij Cafeteria Family. Stichting Leergeld heeft de gezinnen via direct mailing uitgenodigd. De families konden op vertoon van de brief naar het museum komen en de tentoonstelling bekijken.

Uiteindelijk hebben in 2021 10 gezinnen van de uitnodiging gebruik gemaakt. Corona heeft ook hier roet in het eten gooid. Deze doelgroep is over het algemeen van huis uit niet gewend om musea te bezoeken. De drempel is hoog en de beperkte openstelling van het museum en de beperkende coronamaatregelen, hebben die drempel nog hoger gemaakt.

Breaking Barriers, Building Bridges en stichting Piëzo

'Breaking Barriers, Building Bridges' (BBBB) is een initiatief van Samuel Abraham en Malumba Anderson. Het heeft als doel om de barrières te doorbreken waar jonge (nieuwe) Nederlanders op zowel persoonlijk vlak als in de maatschappij tegenaan lopen. In het kader van het project STOER werkte BBBB samen met Museum De Voorde en stichting Piëzo om workshops en sessies te organiseren met kwetsbare jongeren, bijvoorbeeld jonge vluchtelingen uit Eritrea. Zij zouden toewerken naar een eindpresentatie in de vorm van muziek, dans en theater. De repetitiereeksen met de deelnemers moesten helaas afgezegd worden door corona. Uiteindelijk is besloten om het project tot nader order uit te stellen.

Voor dit project is een subsidie toegekend door het Cultuurfonds Zoetermeer in het kader van de Cultuurwinter.

BO

26 JAAR, ZOETERMEER

36 JAAR, NO

9 Bedrijfsvoering

Personeel en organisatie

Medewerkers

Eind 2021 bestond de organisatie van Museum De Voorde uit vier vaste medewerkers (3,25 fte's): een directeur-bestuurder, conservator, educatiemedewerker en office manager.

Inhuurkrachten

In 2021 maakte het museum gebruik van verschillende inhuurkrachten op het gebied van Marketing en Communicatie, publiekszaken en educatie (museumdocenten).

Vrijwilligers

Aan het eind van 2021 had Museum De Voorde een vrijwilligersbestand met 20 vrijwilligers, die zich inzetten als gastvrouw/-heer, rondleider, klusser, collectiemedewerker of fotograaf. Onder de vrijwilligers is eind 2021 een tevredenheidsonderzoek gehouden, om de wensen en ambities in kaart te brengen.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim was, vanwege de Corona pandemie en een aantal langdurig zieke medewerkers, met rond de 40% extreem hoog gedurende de eerste zes maanden van 2021. Na aantreding van de interim-directeur in augustus 2021 wist het museum zich te herpakken. Via veel gezamenlijk overleg, aandacht voor taak oriëntatie en samenwerking en het werven van nieuwe vrijwilligers, daalde het ziekteverzuim naar 16% in december. Nog altijd veel te hoog maar enkel Corona was hiervoor verantwoordelijk.

Samenstelling bestuur en Raad van Toezicht

Het bestuur van de stichting bestond in 2021 uit directeur Sabine Huls. Vanaf 4 augustus nam Hans van de Bunte tijdens haar zwangerschapsverlof de werkzaamheden over als interim-directeur-bestuurder.

De Raad van Toezicht van Museum De Voorde bestond eind 2021 uit:

- ◆ Bernadette Paulissen, voorzitter
- ◆ Jan van den Berg
- ◆ Winfried de Coo
- ◆ Gundy van Dijk
- ◆ Jeroen de Veth

Het bestuur en de Raad van Toezicht kwamen in 2021 zeven keer bij elkaar voor een officiële RvT vergadering. Op 16 januari, 21 april, 9 juni, 14 juli, 8 september, 20 oktober en 2 december.

Financiën

De aangevraagde subsidie voor 2021 van €848.510 voor de uitvoering van activiteiten en prestaties en de €14.400 voor de activiteiten van de combinatiefunctionaris werd door de gemeente niet gehonoreerd. Voor 2021 werd een voorlopige subsidie toegekend van €648.086,- voor de uitvoering van activiteiten en prestaties en €12.436,- voor de activiteiten van de combinatiefunctionaris, in totaal: €660.522. Hiermee waren de vaste kosten (gebouwen en personeel) gedekt maar was er geen budget voor programmering, educatie en marketingcommunicatie. Gelukkig had het museum sterk ingezet op fondsenwerving in 2020 en had het nog een projectbudget beschikbaar uit het Project Stoer om de marketing en activiteiten binnen het project Stoer te financieren. Voor collectieve marketing en naamsbekendheid werd geen budget beschikbaar gesteld.

Inkomstenderving door corona

De verplichte sluiting had tot gevolg dat de beoogde €43.559 aan inkomsten uit entreegelden, museumwinkelverkoop en zaalverhuur fors lager zijn uitgevallen. Als gevolg hiervan werd het museum geconfronteerd met een sterk verlies aan eigen inkomsten over de eerste helft van 2021 en wederom in de laatste maand van het jaar. Daarom heeft het net als in 2020 bij de afdeling Vastgoed van de gemeente Zoetermeer huurcompensatie aangevraagd en een verzoek ingediend bij de gemeente voor noodsteun.

Tijdens de verplichte sluiting in 2020 vanwege de corona pandemie had het museum zijn eigen reserves volledig moeten aanspreken om de exploitatie rond te krijgen. Vanaf de start van 2021 was er geen enkele reserve meer en kon het museum niet langer terugvallen op het eigen vermogen. Ook niet om extra uitgaven te betalen die tevens Corona gerelateerd waren en niet begroot.

Naast de inkomstenderving heeft het museum corona gerelateerde kosten moeten maken welke niet begroot zijn. Zo is vanwege Corona het aantal vrijwilligers gedecimeerd met 75%. Het museum had geen andere keuze dan ter opvang extra kosten te maken voor een betaalde baliemedewerker om het museum open te houden. Ook moesten er extra marketing inspanningen verricht worden om het museum weer onder een breed publiek te promoten. De totale Corona gerelateerde extra kosten die het museum in 2021 heeft gemaakt, bedroegen meer dan €25.000. Deze extra niet-begrote kosten kwamen niet in aanmerking voor een noodsteunregeling vanuit de overheid.

Ook de personeelskosten vielen hoger uit dan begroot. Het hoge ziekte percentage onder het personeel en de relatief vele vacatures in 2021 zorgde enerzijds voor meerkosten aan inhuur en werving van tijdelijke krachten en expertise. En anderzijds door onvoorziene kosten die het museum heeft moeten maken, zoals kosten voor mediation, begeleiding 2e spoortraject en juridisch- en specifiek HR advies.

Om de uitgaven te beheersen moest het museum stevige stappen zetten. Zo werd per 1 juli afscheid genomen van de inhuur marketingadviseur en per 1 oktober ook de inhuur van de communicatiemedewerker. De Interim directeur-bestuurder nam zelf een deel van de marketing- en communicatiewerkzaamheden op zich. Ook werden investeringen in het gebouw zoals een warmtegordijn boven de ingang van het museum, uitgesteld.

Ondanks de financieel onzekere tijden heeft Museum De Voorde het financiële jaar 2021, dankzij goed financieel beleid en een tweede en laatste noodsteuntoezegging in mei 2022, weten af te sluiten met zwarte cijfers.

Colofon

Fotografen

Richard Jetten

Hans van de Bunte

Tekst

Hans van de Bunte

Mariëlle Mets

Design & lay-out

www.ilsephilips.com

